ଆୟ କର ଆୟୁକ୍ତ, ବିହାର-II, ରାଞ୍ଚି

ବନାମ

ଶ୍ରୀମତୀ ସନ୍ଧ୍ୟା ରାଣୀ ଦତ୍ତ

ଫେବୃଆରୀ 22,2001

[ଏସ. ପି. ଭରୁଚା, ଏନ. ସନ୍ତୋଷ ହେଗଡେ ଏବଂ ୱାଇ. କେ. ସଭରୱାଲ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ]

ଆୟକର :

ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961-ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର - ଚୁକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ମହିଳା ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗଠିତ - ନିର୍ଣ୍ଣିତ, ଏକ ଚୁକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର ସଂରଚନା ହିନ୍ଦୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନର ମୌଳିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ବିପରୀତ, ଯାହା ଗଠନ ପାଇଁ ଅତି କମରେ ଜଣେ ପୁରୁଷ ସଦସ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

ହିନ୍ଦୁ ଆଇନର ଦୟାଭାଗା ବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ପୁରୁଷ, ତାଙ୍କ ବିଧବା (ଉତ୍ତରଦାତା-କରଦାତା) ଏବଂ ଦୁଇ ଝିଅଙ୍କୁ ବିନା ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଉଲ୍ଲେଖ କରି ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଏକ ରାଜିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷର କରି ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର (H.U.F.) ଗଠନ କରିଥିଲେ । କରଦାତା ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତିର ନିଜର ଅଂଶକୁ H.U.F. ର ଅର୍ଥଭଣ୍ଡାରରେ ଫିଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଆକଳନ ବର୍ଷ 1974-75 ଏବଂ 1975-76 ପାଇଁ ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତିର ନିଜ ଅଂଶରୁ ଆୟ ପ୍ରକାଶ କରିନଥିଲେ । ମହିଳା ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା H.U.F. ଗଠନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି I.T.O. ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତିର ନିଜ ଭାଗରୁ କର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆୟର ଆକଳନ କରିଥିଲା ।ଅପିଲ ସହାୟକ ଆୟୁକ୍ତ କରଦାତାଙ୍କ ଅପିଲକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ଅପିଲକୁ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ । ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961 ଅନୁଯାୟୀ ରାଜସ୍ୱର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୁପାରିଶକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ଅପିଲ କରାଯାଇଛି ।

ଏହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ,ଏହି ଅଦାଲତ

1. 1 ନିର୍ଣ୍ଣିତ । ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ H.U.F. ଗଠନ କରିବାର କ୍ଷମତା ହିନ୍ଦୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ବୋଲି ମନେହୁଏ, ଯେଉଁଥିରେ H.U.F. ଗଠନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜଣେ

ପୁରୁଷଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଆବଶ୍ୟକ । ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାମାନେ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ସହମତି ଦ୍ୱାରା ଏକ ଯୌଥ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାର ଗଠନ କରିବାର ଧାରଣା ହିନ୍ଦୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନର ଏକ ମୌଳିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ବିପରୀତ ବୋଲି ଆମେ ମନେ କରୁ । H.U.F. ଗଠନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅତିକମରେ ଜଣେ ପୁରୁଷ ସଦସ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ।

1.2. ଫଳସ୍ୱରୂପ ମହିଳା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନେ ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଯୌଥ ପାରିବାରିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

1.3. ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961 ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କଠାରୁ ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଂଶ ତାଙ୍କ ହାତରେ ଆକଳନଯୋଗ୍ୟ ।

ଗୋୱଲି ବୁଦ୍ଧାନ୍ନା ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ମହୀଶୂର, 60 ITR 293; ସୁରଜିତ *ଲାଲ ଛାବଡା ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, 101 ITR 776* ଏବଂ ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ ବନାମ ଆୟକର *ଆୟୁକ୍ତ, 109 ITR 730 ଉପରେ ନିର୍ଭର* କରିଥିଲେ ।

ସମ୍ପଦ କର ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ଗୌରୀ ଶଙ୍କର ଭାର, 84 ITR 699, ବିଶିଷ୍ଟ । *ସମ୍ପଦ କର ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ଗୌରୀ ଶଙ୍କର ଭାର,* 68 ITR 345; *ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ସରୱନ କୁମାର, 13* ITR 361 ଏବଂ *ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ମାଡ୍ରାସ ବନାମ ବୀରାପ୍ପା ଚୋଟ୍ଟିୟାର, 76ITR 467,* ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଛି ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 5450-5451/1997 ।

T.C. ସଂଖ୍ୟା 70 ଏବଂ 71/1980 ରେ ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 9.8.95 ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଷମା ସୁରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏମ୍. ଏଲ୍. ବର୍ମା, ରାଜୀବ ତ୍ୟାଗୀ, (ବି. ଭି. ବି. ଦାସ) ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବି. ସେନ୍, (ଏ.ସି.), ପ୍ରକାଶ ଶ୍ରୀବାସ୍ତବ ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ପ୍ରଦିପ୍ତି ଶ୍ରୀବାସ୍ତବ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଭରୁଚା, ରାଜସ୍ୱର ସୁପାରିଶରେ କର ସନ୍ଦର୍ଭ ଉପରେ ପାଟନା (ରାଞ୍ଚି ବିଚାରପୀଠ) ରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ରାୟରୁ ଏହି ଅପିଲଗୁଡିକ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯେଉଁ ତିନୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା :

" (i) ତଥ୍ୟ ଏବଂ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଦୟାବାଗା ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁର ମହିଳା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଚୁକ୍ତିନାମା ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ଯୌଥ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାର ଗଠନ କରିପାରିବେ କି ?

(ii) ଦୟାବାଗା ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁର ମହିଳା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ, ଯିଏକି ନିଃସନ୍ତାନ ଅବସ୍ଥାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଯୌଥ ପାରିବାରିକ ସମ୍ପତ୍ତିର ଚରିତ୍ରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରିବେ କି?

(iii) ତଥ୍ୟ ଏବଂ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳିଥିବା ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ଥିତିରେ କରଦାତାଙ୍କ ହାତରେ ଆକଳନ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା କି ?

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରଥମ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର କରଦାତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସକାରାତ୍ମକ ଏବଂ ତୃତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନକାରାତ୍ମକ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦେଇଥିଲେ ।

ଏହି ସନ୍ଦର୍ଭକୁ ଆଗେଇ ନେଉଥିବା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ତଥ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା : ହିନ୍ଦୁ ନିୟମ ଦୟାଭାଗା ବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ହର ଗୋବିନ୍ଦ ଦତ୍ତ 1972 ମସିହା ଜୁନ୍ 19 ତାରିଖରେ ବିନା ଇଚ୍ଛାପତ୍ରରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ତାଙ୍କ ବିଧବା ପତ୍ନୀ (ଉତ୍ତରଦାତା) ଏବଂ ଦୁଇ ଝିଅ ପ୍ରିୟା ଦତ୍ତ ଏବଂ କେୟା ଦତ୍ତଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଯାଇଥିଲେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ବିବାଦ ନାହିଁ ଯେ କରଦାତା ଏବଂ ଦୁଇ ଝିଅ ସମାନ ଅଂଶରେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ୱ-ଅର୍ଜିତ ସମ୍ପତ୍ତି ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପାଇଛନ୍ତି । 1972 ମସିହା ଜୁଲାଇ 26 ତାରିଖରେ କରଦାତା ଏବଂ ଦୁଇ ଝିଅ ଏକ ଚୁକ୍ତି ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭାଜିତ ପରିବାର ଗଠନ କରିବାକୁ ଦାବି କରିଥିଲେ ଏବଂ କରଦାତା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ନିଜର ଅଂଶକୁ ଏହି ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭାଜିତ ପରିବାରର ଅର୍ଥଭଣ୍ଡାରରେ ଦେଇଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ, ଆକଳନ ବର୍ଷ 1974-75 ଏବଂ 1975-

76 ପାଇଁ କରଦାତା ତାଙ୍କ ଆୟକର ଫେରସ୍ତରେ ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତିର ନିଜ ଭାଗରୁ କୌଣସି ଆୟ ପ୍ରକାଶ କରିନଥିଲେ ।

ଆୟକର ଅଧିକାରୀ କରଦାତାଙ୍କ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଯେ ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତିର ତାଙ୍କ ଅଂଶ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର ଅର୍ଥ ଭଣ୍ଡାରକୁ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଏଥିରୁ ହେଉଥିବା ଆୟ ପାଇଁ ସେ ଆୟକର ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଅପିଲକୁ ଅପିଲେଟ ସହାୟକ ଆୟୁକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ସେ ଆୟକର ଅପିଲେଟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ, ଯାହା କର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ଓଲଟା କରିଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ରାୟରୁ ଉପରେ କୁହା ଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ସମ୍ପତ୍ତି-କର ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ଗୌରୀ ଶଙ୍କର ଭାର, 84 I.T.R. 699 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ଉପରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିର୍ଭର କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ଦୟାଭାଗ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ଯିଏ ଚୁକ୍ତିନାମା ଦ୍ୱାରା ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ଅଂଶକୁ ଗୋଳିଆମିଶା କରି ବିନା ଇଚ୍ଛାପତ୍ରରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ, ମହିଳା ହୁଅନ୍ତୁ ବା ପୁରୁଷ, ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର ଗଠନରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନାହିଁ ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ *ଗୌରୀ ଶଙ୍କର ଭାର* (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟକୁ ପଢ଼ିବାରେ ଭୁଲ କରିଥିଲେ । ଦୟାଭାଗା ବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଜଣେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଛାଡି ଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ରିହାତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି ଅଦାଲତ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସମ୍ପଦ କର ଅଧିନିୟମ, 1957 ର ଧାରା 3 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଦୟାବାଗା ହିନ୍ଦୁ ପରିବାରକୁ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭାଜିତ ପରିବାର ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ ତାହା ସ୍ଥିର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ । ଏଥିରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ, ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ, ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ଅଂଶରେ ନେଇଥିଲେ; ତେଣୁ, ଆଇନ ଅନୁସାରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ସମ୍ପତ୍ତି କର ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ କାହାଠାରୁ କିଛି ସମ୍ପତ୍ତି ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପାଇଥିଲେ, ସେ କେବଳ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭାଜିତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭାଜିତ ପରିବାର ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ, *ଗୌରୀ ଶଙ୍କର ଭାରଙ୍କ* ମାମଲାର ରାୟରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ମତକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ କିଛି ନାହିଁ ।

ଗୌରି ବୁଦ୍ଧନା ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ମହୀଶୂର, (60 I.T.R. 293) ମାମଲାରେ ଏହି ଅଦାଲତ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଜଣେ ପୁରୁଷ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ମୃତ ସହଯୋଗୀଙ୍କ ବିଧବାଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ଯୌଥ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାର ଥାଇପାରେ । ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରକୁ କରଯୋଗ୍ୟ ସଂସ୍ଥା ଭାବରେ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଅତି କମରେ ଦୁଇ ଜଣ ପୁରୁଷ ସଦସ୍ୟ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଆବେଦନରେ କୌଣସି ଶକ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ଜଣାପଡିଛି । ଏଥିରେ ନିହିତ ଉପସଂହାର ହେଉଛି ଯେ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭାଜିତ ପରିବାର ଗଠନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅତିକମରେ ଜଣେ ପୁରୁଷ ସଦସ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ।

ସୁରଜିତ ଲାଲ ଛାବଡ଼ା ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ (101 I.T.R. 776) ମାମଲାରେ ଏହି ଅଦାଲତ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଏକ ଯୌଥ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାର, ଏହାର ସମସ୍ତ ଘଟଣା ସହିତ, ଆଇନର ଏକ ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ ଯେ ଜଣେ ଅପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା ପରିବାର ସହିତ ଜଡିତ ହୋଇପାରନ୍ତି ।

ଏହି ଅଦାଲତ *ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ (109* I.T.R.730) ମାମଲାରେ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଏକ ଯୌଥ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାରକୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ଏହା ଏକ ମୌଳିକ ଧାରଣା ଯେ ମିଳିତ ପରିବାରର ଜଣେ ମହିଳା ସଦସ୍ୟ ତାଙ୍କ ପୃଥକ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ମିଶ୍ରଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, ଯଦିଓ ସେ ଏହାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକ, ଯୌଥ ପାରିବାରିକ ସମ୍ପତ୍ତି ସହିତ । ଏହି ରାୟ ଏକ ମାମଲାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଯୌଥ ପରିବାର ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ, ତଥାପି, ଜଣେ ମହିଳା ତାଙ୍କ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଏହା ସହିତ ମିଶ୍ରଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ମହିଳା ଅନ୍ୟ ମହିଳାଙ୍କ ସହ ଚୁକ୍ତି କରି ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭାଜିତ ପରିବାର ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ଏବଂ ତା 'ସହିତ ତାଙ୍କର ନିରଙ୍କୁଶ ମାଲିକାନାର ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ମିଶ୍ରଣ କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଏହି ଅନୁପାତ ସେତିକି ଲାଗୁ ହୁଏ ।

କରଦାତା ଉତ୍ତରଦାତା ଉପସ୍ଥିତି ହୋଇନାହାନ୍ତି । ଯେହେତୁ ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଜଡ଼ିତ ଥିଲା, ଆମେ ଶ୍ରୀ ବି. ସେନଙ୍କୁ ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲୁ, ଯାହା ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୟାଳୁ ଭାବରେ କରିଛନ୍ତି । ସେ ସମ୍ପଦ କର ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ଗୌରୀ ଶଙ୍କର ଭାର, (68 I.T.R. 345) ମାମଲାରେ କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର *ରାୟ ପ୍ରତି ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ଗୌରୀ* ଶଙ୍କର ଭାରଙ୍କ ମାମଲାରେ ଏହି ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀ ସେନ୍ ଆମ ଦୃଷ୍ଟି

ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ ଯେ ଦୟାବାଗା ବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧୀନରେ ଭାଇମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଯୌଥ ପରିବାର ଆଇନର ସୃଷ୍ଟି ନୁହେଁ ବରଂ ମିଳିତ ଭାବରେ ବଞ୍ଚିବାର ଇଚ୍ଛାର ସୃଷ୍ଟି, ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଆଇନଗତ କଳ୍ପନା ଦ୍ୱାରା ନୁହେଁ । ସେ ଏହି ମତ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଆମ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ ଯେ ଦୟାଭାଗ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଯୌଥ ପରିବାର କେବଳ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ଇଚ୍ଛାକୃତ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ଆସିପାରିବ, ଯେପରିକି ମିଳିତ ଭାବରେ ବଞ୍ଚିବା, ଗଣ୍ଡଗୋଳ କରିବା ଏବଂ ପୂଜା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ।

ଏଠାରେ ଆମେ ଯେଉଁ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ନେଇ ଚିନ୍ତିତ, ତାହା ହେଉଛି ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାମାନଙ୍କର ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭାଜିତ ପରିବାର ଗଠନ କରିବାର କ୍ଷମତା । କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହାକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଆମ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଅଣାଯାଇ ନାହିଁ; ପ୍ରକୃତରେ ସେମାନେ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ, କାରଣ ଏହି ଧାରଣା ଆମକୁ ହିନ୍ଦୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନ ପାଇଁ ବିଦେଶୀ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ ଯାହା ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର ସମ୍ବିଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜଣେ ପୁରୁଷଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

ତଥାପି, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହାର ଆଦେଶରେ ଦର୍ଶାଇଥିବା ଦୁଇଟି ରାୟ ଉପରେ ଟିପ୍ପଣୀ ଦେବା ଉପଯୁକ୍ତ, ଯାହା କରଦାତାଙ୍କ ମାମଲାକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ବୋଲି ସେ ଭାବିଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ସରୱନ କୁମାର, (13 I.T.R. 361) ମାମଲାରେ ମତ *ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ "କେବଳ ମହିଳା ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ନେଇ* ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭାଜିତ ପରିବାର ହୋଇପାରିବ । "ଆମେ ସେହି ରାୟ ଦେଖିଛୁ ଏବଂ ଆମେ ଦେଖୁଛୁ ଯେ ଏହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଉପସଂହାର ନୁହେଁ । ଏଥିରେ ଯାହା କୁହାଯାଇଥିଲା, "ଏହା ପରେ ଶେଷ ପୁରୁଷ ସଦସ୍ୟ ନିଖୋଜ ହେବା ପରେ, ପରିବାରର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନେ, ଯଦିଓ ସହଯୋଗୀ ନୁହଁନ୍ତି, ଏକ ଅବିଭାଜିତ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । "ତେଣୁ ଯାହା କୁହାଯାଇଥିଲା, ତାହା ଥିଲା ଯେ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର ଏକମାତ୍ର ପୁରୁଷ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ, ଯେଉଁ ମହିଳାମାନେ ଏହାର ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ, ସେମାନେ ସେହି ସ୍ଥିତିକୁ ବଜାୟ ରଖିପାରିବେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ମଧ୍ୟ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ମାଡ୍ରାସ ବନାମ ବୀରୋପ୍ପା ଚୋଟ୍ଟିୟାର, (76 I.T.R. 467) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟକୁ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଯଥାର୍ଥରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ଅଦାଲତ ସେଠାରେ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଯେଉଁ ସମ୍ପତ୍ତି ମୂଳତଃ ଏକ ଯୌଥ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାରର ଥିଲା, ତାହା ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ବିଧବାଙ୍କ *ହାତରେ ରହିବ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଭାଜିତ ହେବ* ନାହିଁ, ସେହି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯୌଥ ପରିବାର ଜାରି ରହିବ ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏଥିରୁ ଯେଉଁ ଉପସଂହାର ନେଇଥିଲେ ତାହା ଭୁଲ ଥିଲା, ଯଥା, "ତେଣୁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ କେବଳ ମହିଳାମାନେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଯୌଥ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାର ଗଠନ କରିପାରିବେ ।"

ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଉପରୋକ୍ତ ପରି , କରଦାତା ଏବଂ ତାଙ୍କର ଦୁଇ ଝିଅ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷମତାରେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ଅଂଶ ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପାଇଛନ୍ତି । ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଏପରି କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ନାହିଁ ଯାହା ଆମକୁ ଏହି ଉପସଂହାର ପହଞ୍ଚାଇବ ଯେ କରଦାତା ଏବଂ ତାଙ୍କର ଦୁଇ ଝିଅ ଏକ ମିଳିତ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାର ଗଠନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ଥିଲେ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାରି ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ବିନିଯୋଗ କରିପାରିବେ । ଯେପରି ଆମେ କହିଛୁ, ହିନ୍ଦୁ ମହିଳାମାନେ ନିଜ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ସହମତିରେ ଏକ ଯୌଥ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାର ଗଠନ କରିବାର ଧାରଣା ଆମକୁ ହିନ୍ଦୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନର ଏକ ମୌଳିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ବିପରୀତ ମନେ ହୁଏ ।

ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଏହିପରି ଦିଆଯାଇଛି :

ପ୍ରଶ୍ନ (i) ନକାରାତ୍ମକ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ସପକ୍ଷରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ (ii) ନକାରାତ୍ମକ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ସପକ୍ଷରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ (iii) ସକାରାତ୍ମକ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ସପକ୍ଷରେ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସେନଙ୍କ ସହାୟତା ପାଇଁ ଆମେ ତାଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ଦୋହରାଇଛୁ । ଅପିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ କୌଣସି ଆଦେଶ ନାହିଁ ।

ବି. ଏସ୍.

ଅପିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
କ୍ରିଷ୍ଣା ଦାଶ
ଅନୁବାଦିକା
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।